

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง การขุดมูลฝอยจากบ่อฝังกลบมูลฝอยเดิมมาคัดแยกเป็นเชื้อเพลิงขยะ(Refuse Derived Fuel: RDF)
ประเภทที่ ๑ และขนไปจำหน่าย ไม่เข้าข่ายต้องขอรับใบอนุญาตเก็บขน และกำจัดมูลฝอย
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

องค์การบริหารส่วนตำบล อ ได้มีหนังสือที่ อย ๘๔๗๐๑/๘๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เพื่อ
ขอหารือกรณีการขนขยะ RDF โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องด้วยในเขตพื้นที่ตำบล อ นั้นมีผู้ประกอบการรับกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบและมีการคัดแยกขยะพลาสติกซึ่งปะปนมากับขยะมูลฝอยทั่วไปออกแล้ว นำมาทำเป็นขยะ RDF เพื่อจำหน่ายให้กับบริษัทอื่นที่มีความต้องการต่อไป โดยมีผู้ประกอบการอยู่ ๒ บริษัท กล่าวคือมีบริษัท ก มีพื้นที่ในการดำเนินกิจการประมาณ ๑๐๐ ไร่ ซึ่งได้ขออนุญาตประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และบริษัท ข มีพื้นที่ในการดำเนินกิจการประมาณ ๗๐ ไร่ ซึ่งได้ขออนุญาตประกอบกิจการครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เช่นกันโดยทั้งสองบริษัท เกิดขึ้นจากการรับซื้อพื้นที่ซึ่งแต่เดิมเป็นบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยอยู่แล้ว แล้วมาดำเนินกิจการต่อในรูปแบบบริษัท และปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล อ ได้ มีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตประกอบกิจการโดยวิธีการฝังกลบของทั้งสองบริษัทแล้ว ทั้งนี้ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบล อ ที่ ๘๔๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบล อ ที่ ๘๔๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และมีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตเก็บขนขยะมูลฝอย ของบริษัท ก แล้วตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบล อ ที่ ๘๖๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ส่วนบริษัท ข ไม่ยื่นคำร้องขอต่อใบอนุญาตขนขยะมูลฝอยภายในกำหนดอายุใบอนุญาตจึงทำให้ใบอนุญาตหมดอายุแล้ว โดยทั้งสองบริษัทไม่มีการนำขยะมูลฝอยทั่วไปเข้ามาฝังกลบที่บริษัทแล้ว แต่ทั้งสองบริษัทยังมีการรื้อถอนขยะเดิมซึ่งมีการฝังกลบไว้ โดยเป็นขยะที่มีอยู่เดิมตั้งแต่มีการซื้อบ่อขยะมา แล้วนำมาทำเป็นขยะ RDF และมีการขนขยะ RDF ที่ได้ไปจำหน่ายให้กับบริษัทอื่นที่ต่างจังหวัดซึ่งรับซื้อขยะ RDF เพื่อนำไปทำเป็นเชื้อเพลิงกระแสไฟฟ้าและปูน ทั้งนี้ ขยะ RDF ที่ทั้งสองบริษัทผลิตได้เป็นขยะ RDF ประเภทเป็นการรื้อถอนพลาสติกออกจากเศษอินทรีย์เมื่อได้พลาสติกดังกล่าวมาแล้วก็นำไปจำหน่ายตามสภาพที่คัดแยกได้โดยไม่ได้มีการบดหรือสับให้มีขนาดเล็กลงหรืออัดเป็นแท่งเชื้อเพลิง

ทั้งนี้กรมอนามัยได้มีการตอบข้อหารือ เรื่อง การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กรณี การผลิตเชื้อเพลิง RDF จากมูลฝอย เรื่องเสร็จที่ ๔๒/๒๕๖๒ ซึ่งตอบข้อหารือโดยสรุปว่า การที่บริษัท เอส จำกัด ประกอบกิจการในลักษณะที่มีใช้การนำมูลฝอยจากบ่อขยะซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบมาทำการคัดแยกหรือผลิตเชื้อเพลิง RDF ภายในบริษัทโดยตรงแต่เป็นการนำขยะที่ผ่านกระบวนการในการคัดแยกและแปรสภาพจนกลายเป็นเชื้อเพลิง RDF ประเภทที่ ๒ เรียบร้อยมาแล้วสภาพจนกลายเป็นเชื้อเพลิงประเภทที่ ๓ (เชื้อเพลิงแข็ง) ซึ่งลักษณะของ RDF ประเภทที่ ๒ นั้นไม่ถือเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่เข้าข่ายเป็นกิจการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการตามมาตรา ๑๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ประกอบการจึงไม่ต้องขอใบอนุญาตจากกรณีดังกล่าวมาข้างต้นเพื่อให้การควบคุมกำกับดูแลการขนย้ายขยะ RDF เป็นไปโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

องค์การบริหารส่วนตำบล อ จึงเรียนหารือ ประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การขนขยะ RDF ในพื้นที่ตำบล อ ดังกล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นขยะ RDF ประเภทที่นำไปจำหน่ายตามสภาพที่เป็นอยู่ตามที่คัดแยกได้ โดยไม่มีการบดสับหรืออัดเป็นแท่งเชื้อเพลิง กล่าวคือ ขยะ RDF ประเภทนี้

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๘๔๕.๐๔/๓๔๒๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
องค์การบริหารส่วนตำบล อ

เกิดขึ้นจากการคัดแยกจากมูลฝอยทั่วไปที่ฝังไว้โดยรีอ้อนเอาเฉพาะส่วนที่เป็นพลาสติกออกมาแล้วนำไปจำหน่าย เพื่อทำเป็นเชื้อเพลิง กรณีนี้ถือว่าเป็นขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวงสุลักษณะมูลฝอย เมื่อขยะ RDF ดังกล่าวเป็นขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ จึงถือว่าเป็นขยะมูลฝอยชนิดหนึ่งเมื่อมีการขนย้ายขยะ ขยะ RDF ดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการขนขยะมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการจึงต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการ ความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นความเห็นที่ถูกต้องหรือไม่

๒. ขยะ RDF ในพื้นที่ตำบล อ ของบริษัท ก และบริษัท ข ขยะ RDF ประเภทที่ขนนำไปจำหน่าย ตามสภาพที่เป็นอยู่ตามที่คัดแยกได้ โดยไม่มีการบดสับหรืออัดเป็นแท่งเชื้อเพลิง ตามข้อ ๑ จะถูกจัดว่าเป็นการแปรสภาพมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อันจะเป็นเหตุให้ขยะ RDF ดังกล่าวไม่ถือเป็นการขนขยะมูลฝอยตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งจะไม่เข้าข่ายเป็นกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการตาม มาตรา ๑๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ประกอบการจึงไม่ต้องขอใบอนุญาตในการขนย้ายขยะ RDF เช่นเดียวกับขยะ RDF ประเภท ๒ หรือไม่ ทั้งนี้เมื่อเทียบเคียงบันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่อง การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกรณีการผลิตเชื้อเพลิง RDF จากมูลฝอย เรื่องเสร็จที่ ๔๒/๒๕๖๓

กรมอนามัยได้วิเคราะห์ข้อกฎหมายและประเด็นข้อหารือประกอบการพิจารณาให้ความเห็นดังนี้

๑. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๑๘^๒ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น หากราชการส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการเอง อาจดำเนินการได้ใน ๓ กรณีคือ

(๑.๑) ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน (มาตรา ๑๘ วรรคสอง)

(๑.๒) มอบให้บุคคลใดดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๑๘ วรรคสาม)

(๑.๓) อนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ที่ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ตามมาตรา ๑๙^๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

^๒ มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๓ มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ และสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๒) กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้

๒. ข้อมูลด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง

“เชื้อเพลิงขยะ” (Refuse Derived Fuel: RDF) หมายถึง ขยะที่เผาไหม้ได้ โดยการนำขยะมูลฝอยชุมชนมาผ่านกระบวนการบำบัดทางกายภาพ อาทิ การคัดแยก การลดขนาด และการลดความชื้น เป็นต้น เพื่อให้ได้วัสดุที่มีค่าความร้อน ขนาด และคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน สอดคล้องต่อการขนส่ง เหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงหลัก หรือเชื้อเพลิงเสริมในภาคอุตสาหกรรมหรือชุมชน หรือโรงผลิตพลังงานจากขยะชุมชน หรือเตาเผาขยะมูลฝอยชุมชน^๔

การจำแนกประเภทของเชื้อเพลิงขยะตามมาตรฐานของ ASTM*

ประเภท	ลักษณะและวิธีการผลิตขยะเชื้อเพลิง
RDFประเภทที่ ๑ MSW	คัดแยกขยะส่วนที่เผาไหม้ได้ออกมา โดยยังมีขนาดตามสภาพเดิมของขยะ
RDFประเภทที่ ๒ Coarse RDF	คัดแยกขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไม่ได้มาบด หรือตัดขยะมูลฝอยอย่างหยาบๆ
RDFประเภทที่ ๓ Fluff RDF	คัดแยกขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไม่ได้มาบด หรือตัดจนทำให้ร้อยละ ๙๕ ของขยะมูลฝอยมีขนาดเล็กกว่า ๒ นิ้ว
RDFประเภทที่ ๔ Dust RDF	คัดแยกขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไม่ได้ มาผ่านกระบวนการให้อยู่ในรูปผงฝุ่น
RDFประเภทที่ ๕ Densified RDF	คัดแยกขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้มาผ่านกระบวนการอัดแน่นมีลักษณะ เช่น แท่ง ก้อนกลม ลูกบาศก์
RDFประเภทที่ ๖ RDF Slurry	คัดแยกขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไม่ได้ มาผ่านกระบวนการอยู่ในรูป
RDFประเภทที่ ๗ RDF Syngas	คัดแยกขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไม่ได้ มาผ่านกระบวนการผลิตก๊าซเชื้อเพลิง (Gasification) เพื่อผลิต Syngas ที่ สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงก๊าซได้

* American Society for Testing and Materials สมาคมวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำหนดและจัดทำมาตรฐาน

๓. ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ ๑ : การขนขยะ RDF ในพื้นที่ตำบล อ ดังกล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นขยะ RDF ประเภทที่นำไปจำหน่ายตามสภาพที่เป็นอยู่ตามที่คัดแยกได้ โดยไม่มีการบดสับหรืออัดเป็นแท่งเชื้อเพลิง กล่าวคือ ขยะ RDF ประเภทนี้เกิดขึ้นจากการคัดแยกจากมูลฝอยทั่วไปที่ฝังไว้โดยรีอ้อนเอาเฉพาะส่วนที่เป็นพลาสติกออกมาแล้วนำไปจำหน่ายเพื่อทำเป็นเชื้อเพลิง กรณีนี้ถือว่าเป็นขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวงสุขลักษณะมูลฝอย เมื่อขยะ RDF ดังกล่าวเป็นขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ จึงถือว่าเป็นขยะมูลฝอยชนิดหนึ่งเมื่อมีการขนย้ายขยะ RDF ดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการขนขยะมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการ ความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล อ เป็นความเห็นที่ถูกต้องหรือไม่

^๔ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน, สืบค้นจาก

ข้อหาหรือ ๒ : ขยะ RDF ในพื้นที่ตำบล อ ของบริษัท ก และบริษัท ข ขยะ RDF ประเภทที่ขนนำไปจำหน่ายตามสภาพที่เป็นอยู่ตามที่คัดแยกได้ โดยไม่มีการบดสับหรืออัดเป็นแท่งเชื้อเพลิง ตามข้อ ๑ จะถูกจัดว่าเป็นการแปรสภาพมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อันจะเป็นเหตุให้ขยะ RDF ดังกล่าวไม่ถือเป็นการขนขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งจะไม่เข้าข่ายเป็นกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการตาม มาตรา ๑๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ประกอบการจึงไม่ต้องขอใบอนุญาตในการขนย้ายขยะ RDF เช่นเดียวกับขยะ RDF ประเภท ๒ หรือไม่

ความเห็น : กรมอนามัยได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามประเด็นข้อหาหรือพร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิชาการประกอบกับข้อกฎหมายแล้ว มีความเห็นว่า การประกอบกิจการของบริษัท ก และบริษัท ข มีลักษณะการดำเนินกิจการคือ ทำการขุดมูลฝอยจากบ่อฝังกลบมูลฝอยเดิม นำมารี้อร้อนเอาเฉพาะส่วนที่เป็นพลาสติกออกมา แล้วนำไปจำหน่ายตามสภาพที่เป็นอยู่ตามที่คัดแยกได้โดยไม่มีการบดสับหรืออัดเป็นแท่ง ซึ่งเข้าข่ายเป็นเชื้อเพลิงขยะ(Refuse Derived Fuel: RDF) ประเภทที่ ๑ และทำการขน RDF ประเภทที่ ๑ ดังกล่าว ใส่วัสดุบรรจุเพื่อขนไปจำหน่ายให้สถานประกอบการหรือโรงงานอื่น ๆ ใช้เป็นเชื้อเพลิง การดำเนินการในลักษณะของการคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวนี้ ไม่ถือเป็นการกำจัดมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงไม่เข้าข่ายเป็นการดำเนินกิจการรับกำจัดมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๙ ผู้ประกอบการจึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตกำจัดมูลฝอยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อีกทั้งไม่เข้าข่ายต้องขอรับใบอนุญาตเก็บขนมูลฝอย เนื่องจากการเก็บขนมูลฝอย ตามมาตรา ๑๙ จะต้องมึลักษณะของการดำเนินการเก็บขนมูลฝอยตามอาคารบ้านเรือน หรือตามแหล่งกำเนิดมูลฝอยแล้วใส่รถขนมูลฝอยเพื่อขนไปกำจัด ณ สถานที่รับกำจัดมูลฝอย และมีการคิดค่าบริการเก็บขนมูลฝอยดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในการตอบข้อหาหรือนี้เป็นการตอบตามข้อเท็จจริงที่ได้หาหรือมาเท่านั้น

ทั้งนี้ กระบวนการคัดแยกมูลฝอยซึ่งขุดมาจากบ่อฝังกลบมูลฝอยเดิมโดยรี้อร้อนเอาเฉพาะส่วนที่เป็นพลาสติกออกมาแล้วนำไปจำหน่ายตามสภาพที่เป็นอยู่ซึ่งมีลักษณะเป็นการหาประโยชน์จากมูลฝอยนั้น อาจเข้าข่ายการดำเนินการตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมีความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล อ ควรมีหนังสือหาหรือไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าว ต่อไป

กรมอนามัย
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหาหรือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

